Téamaí le breithniú

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)
Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

1. ***I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?***

Ceart, gan aon leasú

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht
Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

2. ***I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?***

Ceart, gan aon leasú

Comharthaí, stáiseanóireacht & fógairtí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)
Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógairtí taifeadta béil.

3. ***I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?***

Ceart le seo. An Ghaeilge a bheith chun tosaigh má crochtar fógraí sa Gaeltacht.

Scéimeanna Teanga faoin Acht
Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

4.(a) ***I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?***

Leasú, Cead áit ag an Gaeilge in aon Roilsiúcháin nó Rograí (Béarla isteach in beag Gaeilge go mór)

4.(b) ***An bhfuil malairt córais a mholfá a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?***

Teastaíonn an Córas a leasú in a dtugtar tús áite don Gaeilge, go mór mór nuair atá cumarsáid poiblí ar bun agus ag déileáil le daoine le scoltaí Gaeltachta nó scoltaí i nGaeilge.

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht
Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

5.(a) ***An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?***

Ní, Bíonn na Comhlachtaí poiblí ag lorg seirbhí (earthú) as gach dualgas cumarsáid as Gaeilge cé go bhfuil dualgas dlíthiúil an Gaeilge a úsáid (Bíonn súil acu ag lorg "Loop Holes" sa Córas.

5.(b) ***An bhfuil leasuithe a mholfá a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?***

Deán suas rialacha nua docht daingin do na comhlachtaí poiblí, bíodh Reachtaíocht dlí nua nach bhfuil aon bealaigh éalú as seirbhísí iomlán a chur fáil as Gaeilge.

Forálacha eile faoin Acht
Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

6. ***I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?***

Bíodh na forálacha leasaithe go dtí an pointe go bhfuil Comhionannas idir an Gaeilge agus Béarla.

Comhlachtaí poiblí faoin Acht
Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.
Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údaráis áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

7. *I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?*

Bíodh chuile eagraíocht nó fó eagraíocht Stáit sa liosta nó aon eagraíocht atá 50% dá chuid ioncaim ó foinsí Stáit. Is fiú freisin breathnú ar soláthraitheoirí / tradálaí mór príobháideach le ioncam níos mó ná €3m. Acht fós, acht mar aon le déileáil le daoine sa Gaeltacht

Oifig an Choimisinéara Teanga
Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

8. *I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?*

Leasaigh na cumhachtaí le cinntiú go mbíonn seirbhís iomlán ar fáil ag daoine sa Gaeltacht gan leithscéal. Is fiú comhlachtaí mór príobháideach a chlúdú mar atá molta i uimh 7 thuas

Go ginearálta

9. *An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?*

Mar atá luaite ag uimh 7 & 8. Go gcuirfear dualgas ar comhlachtaí príobháideach le teacht isteach (ioncam) de €500,000 nó níos mó nó eagraíocht atá 50% dá chuid ioncam ag teacht ón Stáit.

10. *Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh?*

Iomlán seirbhís as Gaeilge le tosaíocht níos mó do pobail na Gaeltachtaí, go mbeadh ar a laghad comhionnas sna ceantar eile agus i freagraint ar fón, páipéarachas, poiblíocht agus comhfhreagras uilig. Seirbhísí tosaíocht as Gaeilge don scoltaí Gaeltachta agus scoltaí as Gaeilge.

11. *Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?*

Ní ceart go mbeadh aon fadhb ag an Stáit comhchaighdeán agus comhionnas a sholáthair, cur an Reachtaíocht dlí i bhfeidhm le tréanlámh gan ! Bíodh muinín cothaithe measc bainistíochtaí na comhlachtaí poiblí i dtreo an Gaeilge.

12. *Céard iad na leasuithe a mholfá ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?*

Féach leathanach le seo:

Ceist Uimh 12.

Tá a lán eagraíochtaí agus daoine nach bhfuil báúil don Gaeilge, tá siad glan in aghaidh Comhionannas idir Béarla agus Gaeilge i Roilsiúcháin, Poiblíocht srl. Beidh sé seo i gcónaí mar is teanga mionlach í an Gaeilge. Caithfear Acht 2003 a leasú le cinntiú go mbeidh na treoirlínte agus na rialacha sách géar nach mbeidh aon deis ag aon eagraíocht a bhfuil clúdaithe faoi Acht leasaithe in ann éalú nó cúlú as freagrachtaí Polasaithe Teanga. Caithfidh na dualgaisí seo a bheith chomhlíonta agus is ar an Choimisinéir Teanga a bhfuil an dualgas gardaíocht a choimeád ar son pobail go gcomhlíonfaí na treoirlínte agus rialacha faoi acht leasaithe.
Teastaíonn feachtas eolais poiblí le thaispeáint don Pobail an Cearta atá sa Comhionannas idir na Teangain, go bhfuil cearta bunúsach é faoin bunreacht go mbeadh an stadas comhionannas idir Béarla agus Gaeilge. Freisin go mbeadh an feachtas poiblíocht ag léiriú nach constaic é go mbeadh an cearta ceanna ag an Gaeilge (feiceann cuid is mó den na meán cumarsáide gur Teanga mionlach í an Gaeilge agus nach fiú airgead a chaitheamh air nó go deimhin tacú leis an Gaeilge ar an Comhchéim dóibh siúd atá ag lorg seirbhísí as Gaeilge).
Mar phobail caithfimid súil géar a choimeád ar an stát chóras, na polaiteoirí agus na comhlachtaí poiblí nach n-úsfaid fear/leith scéal cionnaithe a chur i bhfeidhm ag ísliú an Gaeilge. Sampla é seo ísliú gradá oifig an Choimisinéara (leith-scéal é seo é seo do sábháilt airgead cé nach sábháilt aon cent atá ann ach is stát seirbhísí ag ard léibhéal ag iarradh na rialacha faoi Acht 2003 a chur ar leathtaobh).